

ÇÖZÜM RAPORLARDA KALINCA YIKIMI SEL YAPTI

Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, İSKİ'de görev yaptığı dönemde hazırladığı uyarı yazısında; yüz yılda bir gerçekleşen ve ne zaman olacağı bilinmeyen aşırı yağışlarda risk taşıyan derelerin bulunduğu alanda büyük can ve mal kaybının yaşanabileceğine dikkat çekmiş.

Bunların önlenmesi için tehlike arz eden derelerin 'zaruret mesafesi' olarak isimlendirilebilen sağ ve solundaki 25 metrelik bölgenin içinde yer alan kısımların en geç Nisan 1997'ye kadar boşaltılmasını istemiş. Eroğlu, sağ ve sol sahilde 100'er metre uzaklıktaki mutlak korunma alanlarında inşa halindeki yapıların yıkılması ve bu alanda yapılaşmaya kesinlikle müsaade edilmemesi talimatını da vermiş. Avrupa ve Anadolu yakasındaki tüm dereler bir afet ve risk durumuna karşın tek tek taranmış. İstanbul'da bulunan 174 dereden, Avrupa yakasındaki 38 dere ile Anadolu yakasındaki 20 derenin sel konusunda ciddi risk oluşturduğuna karar verilmiş. Bu 58 derenin civarındaki yapıların derhal yıkılması istenmiş. Buna göre, Avrupa Yakası'nda alarm veren derelerden bazıları şöyle: Çayırbaşı Deresi, Tarabya Deresi, İstinye Deresi, Baltalimanı Deresi, Ortaköy Deresi,

Ihlamur Deresi, Baruthane Deresi, Kağıthane Deresi, Sular Caddesi ve Eski Tonoz, Ferman Sokak Deresi, Galata Deresi, Keçi Deresi, Ayazağa Deresi, Alibeyköy Deresi, Küçükköy Deresi, Eyüp Deresi, Onuncu Yıl Deresi, Ayvalı Deresi, Çırpıcı Deresi, Tavukçu Deresi, Ayamama Deresi.

DOĞAL OLMAYAN AFET

Türkiye'de her yıl üniversitelerin Şehir ve Bölge Planlama bölümlerinden yüzlerce genç mezun oluyor. Üniversiteyi kazandıklarında çevredekilerin "bu bölüm 4 yıllık mı?" diye sorması, daha bölüme girdiğiniz anda, "reklamcılık, tasarımcılık, memurluk, değerlemecilik vb birçok iş yapabilirsin mezun olunca" sözlerini duymanızdan daha garip değil esasında. Türkiye'de şehir plancısı sayısının hiç de az olmadığını görürsünüz biraz araştırma yaparsanız, ama şehir planlamaya verilen değer, insanları mesleklerinden soğutuyor, uzaklaştırıyor.

Bir düşünün, en az 4 yıl boyunca, bazısının adını bile daha önce duymadığınız ama plan yaparken ne kadar hayati olduğunu fark ettiğiniz onlarca ders alıyorsunuz, içinde - gerçekten bu işi yapmak istiyorsanız- gelecekteki kent imajına dair çok daha iyi ve net bir fikirle -eğer bulabilirseniz- planlama işine başlıyorsunuz. Eğer çalıştığınız yer de sizin kadar değer veriyorsa bu işe, aylar, bazen yıllarca süren araştırmalar, toplantılar ve pek

EYLÜL-2009 sayı-21

çok disiplinden uzmanlarla girilen hararetli tartışmaların sonucunda ortaya çıkarıyorsunuz planı. Teslim ediyorsunuz belediyelere, çoğu zaman yaşanan iktidar savaşlarının arasında. Ve plan "reklam malzemesi" olarak internet sitelerinde, nadiren öğlen haberlerinde yayınlanıyor. Sonra biri geliyor ve sizin aylarca zemin etütlerine, kentin dinamiklerine, doğal verilere, ihtiyaçlara ve daha sayısız veriye göre yol yapılmaması, kentleşmemesi gerektiğini belirttiğiniz o alana "Sahil Yolu", "Falanca Sahil Sitesi", "Filanca Havalimanı", "Bilmem Kaçınıcı Boğaz Köprüsü" yapıyor. Ve buna karşı kaç uzman, kaç kent sakini, kaç etkilenen, kaç ilgili, kaç vatandaşın ayaklandığını da görmezden geliyor.

Sonuç: Bir depremle binlerce bina yıkılıyor, binlerce can kaybı yaşanıyor. Bir yağmurla, sahil yolları çöküyor. Bir taşkınla, dere yataklarına kurulan kentler, yollar sular altında kalıyor. Ve gazetelerde, televizyonlarda "Doğal Afet" haberleri yayımlanmaya başlanıyor. Bu afetler ne zamandan beri doğal hale geldi?

Şimdi ben ve benim gibi, yaptığı işten ne kadar memnun olursa olsun, mesleğinden gün geçtikçe uzaklaşan pek çok şehir plancısı eminim televizyon, bilgisayar ya da gazete başında bu haberleri gördüğü zaman, nerede yanlış yaptıklarını, seslerini nasıl duyuramadıklarını, yaptıkları ya da

yapmak istedikleri işin nasıl değersiz bir kağıt parçası haline dönüştürülüp tozlu arşivlere tıklandığını düşünüp duruyorlar. Ama her gün umutlarını biraz daha yitiriyorlar. Oysa gerçekten hâlâ umut var. Hâlâ bu kente, kentlere tutkuyla bağlı, genç, yaşlı, okuyan, çizen, işini gerçek anlamda yapmak isteyen, yaptığı/yapacağı işe inanan şehir plancıları var. Hâlâ uygulanabilecek, üzerine "re'sen" işlenen yollar, limanlar, köprüler kaldırılabilir planlar var.

Tek eksik, para hırsından ve kenti yağmalama isteğinden sıyrılmış kent yöneticileri. Tek eksik, kenti mal gibi satmak yerine hizmet vermek isteyen yöneticiler... Şehir plancıları kentleri düzeltmek için hazır, sadece işlerini yapabilmeyi bekliyorlar.

KORKUNÇ BİLANÇO

Son iki gündür Trakya'yı ve İstanbul'u vuran aşırı şiddetli yağışların faturası çok ağır oldu. İki günlük afette, İstanbul'da 21 ve Tekirdağ'da 10 olmak üzere, toplam 31 kişi can verdi, kayıp 9 kişiyi arama çalışmaları ise sürüyor.

Halkalı'da 'kasası kapalı' olduğu halde servis minibüsü olarak kullanılan araçtaki 10 kadın, sel sularına kapılınca dışarı çıkmak istediler.

Kadınların sulara kapılan 7'si can verdi. Aynı bölgedeki TIR garajında da yine 7 kişi çamur içinde boğuldu.

Tekirdağ, Silivri ve Çatalca'da 10 kişinin canını alarak iki gündür İstanbul'a doğru ilerleyen yağış ve sel önceki gece kenti vurdu. Önceki yıllarda da taşan ve riskli olduğu bilinen İkitelli'deki Ayamama Deresi saatte 90 kilogramlık yağışı taşıyamadı. Göz göre göre gelen sel 21 cana mal oldu. Halkalı'da sele kapılan bir servis minibüsündeki 7 kadın ve bir TIR garajında 7 kişi çamurlu suların içinde boğuldu. Selde ölenlerin sayısı 31'a yükseldi. 9 kişi ise halen kayıp.

İki bölgedeki dört dere taşıtı

Önceki gece şiddetini arttıran yağmur sonucu sabah 06.30 da İkitelli Basın Ekspres Yolu'ndaki Ayamama ve Papaz dereleri, Bağcılar'daki Tavukçu ve Bahçeşehir'deki Hamam deresi taşıtı. Taşkınların erken saatte olması yüzünden sabah trafiğinde binlerce aracın adım adım yol aldığı Havalimanı- Basın Ekspres Yolu'nda faciayı önledi. Bir kaç dakika içinde 2 metreyi aşan sular bu saatte trafikte olan işçi servislerini ve otobüsleri sürüklemeye başladı.

Yol 5 metre su altında

Atatürk Havalimanı'na giden İkitelli Basın Ekspres Yolu'nda yüzlerce araç sel sularına kapıldı. Bazı araçlar içindekilerle birlikte sürüklendi. Sel sularının yüklü TIR'ları bile önüne

katıp götürdüğü görüldü. Karayolunda yer yer 5 metreyi bulan sel sularında mahsur kalanlar, araçların üzerine çıktı. İkitelli Basın Ekspres Yolu'nda araçlarının içinde mahsur kalan 50, Silivri'de 670, Çatalca'da 314 vatandaş itfaiye ekipleri tarafından kurtarıldı. Başakşehir ilçesinin ara yollara büyük ölçüde kapandı. Yeni Bosna'daki bazı fabrikaları su bastı. Sel suları bazı fabrikaların 3'ncü katına kadar ulaştı.

Üç kardeş son anda kurtarıldı

Ayamama deresi kıyısındaki Çevre ve Orman Bakanlığı Çobançeşme fidanlığı sabah saatlerinde sel sularıyla doldu. Yaklaşık 2 metrelik sularının çevresini sardığı lojmanlarda 11 kişi mahsur kaldı. E-5 karayolu havalimanı kavşağında bulunan itfaiye aracından uzatılan merdivenle ilk önce anneleri işe gittiği için evde yalnız kalan Eda, Seda ve Özge Tarakçı kardeşler kurtarıldı. Daha sonra ekipler, şişme botla lojmanın penceresine çıkan 8 kişiyi kurtardı. Selimpaşa Celali'de de yoğun şekilde su baskınları meydana geldi. Evlerin alt katlarını sular basınca, evdekiler üst katlara sığındı. Çok sayıda kişinin yardım beklediği belirtildi. Ayazağa-Cendere yolunun ulaşımına kapandı.

SEL İSTANBUL'DA 90 MİLYON DOLARA MALOLDU

İstanbul'daki yoğun yağış nedeniyle oluşan sel felaketi şehirde ticari hayatı da olumsuz etkiledi. Üretim tesisleri sular altında kalırken, İTO Başkanı Murat

Yalçıntaş, mal kaybından dolayı oluşan zararın 80-90 milyon dolar civarında olduğunu söyledi.

Sel felaketi nedeniyle İstanbul'da ilk belirlemelere göre, ticari zarar ve mal kaybı da 90 milyon doları buldu. İstanbul'da ekonomik faaliyetlerin bütün yıl boyunca aynı ölçüde devam ettiğini, şu anda İstanbul'da hizmet ve sanayi sektörlerinin ağırlıkta olduğu bölgelerde sel nedeniyle ciddi anlamda sıkıntı yaşandığını söyleyen İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Murat Yalçıntaş, "Yürüttüğüm temaslar neticesinde elde ettiğim rakam, ticari zararın, sadece mal kaybından dolayı oluşan zarar 80 ile 90 milyon dolar civarında" dedi.

İstanbul'daki ticari faaliyetler için Güneşli, İkitelli, Mahmutbey ve Halkalı'nın önemine dikkat çeken Murat Yalçıntaş, şöyle konuştu: "Güneşli'de 1506, Mahmutbey'de 928, İkitelli'de 711, Sefaköy'de 1715, Halkalı'da 814 İTO üyesi firma bulunuyor. Bu firmaların bulunduğu yerler sel felaketinden en fazla etkilenen alanların başında geliyor. Dağılımda tekstil sektörünün ağırlığı oluşturduğu, ayrıca Atatürk Havalimanı'na

yakın bölge olmasından dolayı antrepo, gümrükleme ve depolama hizmetleri veren firmaların da çok olduğu bir yer. Bu nedenle söz konusu sektörler yaşanan sel felaketinden ciddi anlamda etkilendi."

İşe gidilemedi

Murat Yalçıntaş, firmaların felaketten iki yönden etkileneceklerine dikkati çekerek, şu bilgileri verdi: "Doğrudan doğruya mal kayıpları var. Ben birçok üye ile konuştum. Bir çoğunun deposunu su basmış durumda, malları kullanılamaz halde. İşe zamanında gidememe, hiç çalışamama, nakliyatın, ihracatın, ithalatın yapılamaması, kazaların ve sağlık giderlerinin artması gibi sebepler de ayrıca bir zarar söz konusu. Şu anki veriler, benim sabahtan beri yürüttüğüm temaslar neticesinde elde ettiğim rakam, ticari zararın, sadece mal kaybından dolayı oluşan zararın 80-90 milyon dolar civarında olduğu. Bu zarara ihracatı yapamama, malı teslim edememe, çalışamama gibi rakamlar dahil değil. Bunlar doğrudan doğruya mal kayıpları"

Sanayici büyük zarara uğradı

İstanbul'daki sanayicilere tek tek ulaştıklarını söyleyen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Tanıl Küçük, sel felaketiyle ilgili olarak şu değerlendirmeyi yaptı: "Sel felaketinin yoğun olduğu bölgelerde bir çok sanayi tesisimiz bulunuyor. Bu tesisler önemli ölçüde zarar gördü. İlk yaptığımız tespitlere göre ciddi bir

sorun olduğunu görüyoruz. Bu olumsuzluklarla ilgili olarak bir yol haritası hazırlıyoruz. Güneşli bölgesinde konfeksiyon sektörünün yoğunlukta olduğu yerlerde sel felaketinin boyutu çok fazla."

SELİN ARDINDAN İSTANBUL

İstanbul bugün yeni bir 'afet'i beklerken, dün selin geride bıraktığı korkunç bir bilanço vardı. İstanbul'da 24 kişinin can verdiği sellerde son üç günde 1432 ev ve işyerini su bastı. Kentte selin ardından manzara şöyle:

* İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı'ndan alınan bilgiye göre, kent genelinde etkili olan sağanak yağışın ardından dün sabah saat 08.00'e kadar itfaiyeye 1432 su baskını ihbarı yapıldı. Özellikle, Küçükçekmece, Bahçelievler Kocasinan, Gaziosmanpaşa, Silivri, Çatalca ve Pendik'te etkili olan ev ve işyeri su baskınlarından 581'inin tahliyesi itfaiye ekiplerince gerçekleştirildi. 169 müracaat İSKİ'ye yönlendirilirken, 90 ihbara ilişkin çalışma da İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yol Bakım ve Onarım Müdürlüğü ekiplerince yapıldı. 316 ev ve işyerindeki suyun tahliyesini de

vatandaşlar yaptı.* Selin vurduğu Silivri'de sokaklar temizleniyor. Denize sürüklenen araçlar vinçlerle çıkarılıyor. İstanbul Büyükşehir ve Silivri belediyelerine ait itfaiye ekipleri, ilçe merkezinde balçıkla kaplı cadde ve sokakları su sıkarak temizliyor. Silivri Devlet Hastanesi'nin bahçesine dolan su tahliye çalışmaları tamamlandı.

* Silivri'nin yazlık mekânı Selimpaşa Mahallesi'nde ise hurdaya dönen araçların belediyeye ait otoparka çekilme işlemleri devam ediyor. Denize sürüklenen yaklaşık 100 araç vinçlerle çıkarılıp, çekiciye yüklenerek sahilden uzakta boş bir alanda toplanıyor. Denizden yaklaşık bir kilometre açıkta bulunan sahil güvenlik botu ise kıyıya süreklenen araçların çalınma olasılığına karşı bekliyor. Selimpaşa sahilinde yazlıkları bulunan vatandaşlar da sabahın erken saatlerinde balçık dolu evlerini temizlemeye başladı.

* İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden yapılan yazılı açıklamaya göre olumsuz hava ve su baskınları nedeniyle üç günde yapılan toplam 6 bin 815 müracaat değerlendirildi. İtfaiye 20 grup, 51 ekip, Yol Bakım Onarım Müdürlüğü ekipleri 226 personel 99 araçla sel bölgesine müdahale ederken toplam 1225 personel, 406 araç, 104 motopomp ve 34 botla görev yaptı.

Psikolojik sorun yok!

* Sağlık ve Hıfzıssıhha Müdürlüğü'nce de Çatalca'da iki doktor, dört hemşire, iki laborant, 10 psikolog, dört şoför, bir temizlik personeli olmak üzere toplam 23 personel, bir sağlık TIR'ı ve iki minibüs tahsis ettiği, Çatalca'da iki okula toplanan yaklaşık 200

kişinin psikologlar tarafından yapılan değerlendirmelerinde herhangi bir problem tespit edilmediği belirtildi. Süt, mama, bebek bezi, hijyenik ped, çorap, ayakkabı, sabun, şeker ve tansiyon ilacı gibi eksiklikler saptandı.

* Silivri, Çatalca ve Selimpaşa'da üç çadır kuruldu, 23 bin 40 adet kumanya, 2 bin 600 adet iftarlık ve 400 kişilik sıcak yemek ile 1000 battaniye dağıtıldı.

TOPBAŞ: ÇEVREYİ HOYRATÇA KULLANMANIN FATURASI

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, yaşananların doğayı ve çevreyi hoyratça kullanmanın faturası olduğunu söyledi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş NTV canlı yayınında sel felatiyle ilgili gelişmeleri değerlendirdi.

Topbaş şunları söyledi:

'Bu tablo tedbirsizliğin faturası olarak karşımıza çıkıyor' demiştiniz. Kimin tedbirsizliğinden sözediyorsunuz?

- **Topbaş:** İnsanoğlunun geçmişten bugüne kadar doğayı çevreyi hoyratça kullanmanın faturası. Amerika'daki sel baskınları, uzakdoğudaki sel baskınları, Avrupa'daki sel baskınları, bu dünyanın her tarafını yokluyor. Buzullar erimeye başladı ekolojik kıyametten bahsediliyor, iklim

değişiklikleri ciddi anlamda sinyallerini veriyor. Şu anda İstanbul ve Türkiye sonbahar mevsiminin yağış dönemine girdiği bir süreçte 80 yılın yağışlarının en güçlüsü bir saat içinde oluyorsa bununla baş etmek mümkün değil. Bu arada insanoğlunun çevreyi doğayı maalesef çok hoyratça kullanmasının faturası benim kastım.

-Dere yataklarının yanlış kullanıldığı, yanlış yapılaşma, dere kenarına yanlış biçimde çok fazla bina diktiğimiz şeklinde eleştiriler bu ekrandan dile getirilmişti. Şu anda görev başında siz olduğunuza göre bu eleştirileri nasıl yanıtlıyorsunuz?

- **Topbaş:** Doğrudur bir şehir plancısı ve mimar olarak buna katılıyorum. İstanbul'un topografik yapısı ortada ve buna göre yerleşim tercihleri yapılması gerekli. Bunlara hiç dikkat edilmeden hatırlanırsa 5 yıl önce Alibeyköy-Küçükköy deresinde ciddi bir olay yaşanmıştı bugün yok orada bir problem. Oradaki gecekonduları kaldırdık. '40 yıldır oturuyoruz' diyenler oldu ama biz kaldırdık o bölgede çok ciddi yatırım yaptık. Dere yatağını ıslah ettik ve bu yağıştan etkilenmedi.

Demek ki tedbirlerin bu boyutları ile alınması dere yataklarında yerleşimlerin olmaması ve her şeyi ile doğayı kullanırken olabilecek afetlere hazırlıklı olmak gerektiğini burada görüyoruz. Bundan kaç yıl önce yine İkitelli'de Sabah gazetesini sel suları basmıştı. Bundan çok daha fazlası şimdi geldi.

Yarın yeni gelmeyecek değil. İnsanların daha çevreci Kyoto Anlaşmasına imza atanlar atmayanlar, dünyayı yönetenler, hepimiz bu ekolojik değişiklikleri çok dikkate almak zorundayız.

-Tedbirsizlik derken şehirde yaşayan İstanbullular var, şehri yönetenler var. Sadece büyükşehir belediyesi değil elbette küçük belediyeler de var. İnşaat yapılaşma izinlerinin arkasındaki yetkililer de var. Hatta hatta 20 yıl 30 yıl öncesine gitmek gerekiyor. Sözlerinizden bunu anlıyoruz değil mi efendim?

- Topbaş: Zaten tedbirliyiz zaten mecburuz da buna. Bu kaçınılmaz. Bugün biziz, yarın başkaları, dün başkalarıydı... Mesele o değil. Bazı insanlar kendi menfaatlerini ön planda tutabilir, ihtirasları gözlerini karartabilir yönetimler bunlara fırsat vermeyecek.

-Hava tahmini ile ilgi bir bilgi var mı?

- Topbaş: Meteoroloji Bölge Müdürlüğü bilgilerine dayanarak söylüyorum yağış yine beklenmekte. Cuma günü için güneyden gelecek olan nemli rüzgarların buluşması ile de bir ihtimal burada aldığımız yağışın bir buçuk katını dahi alma ihtimalinden bahsediliyor. Daha fazla sıkıntı getirebilir anlamına geliyor.

-Selin geride bırakacağı izi ortadan kaldırmamız ne kadar zamanımızı alır maliyeti çok mu yüksek olur?

- Topbaş: Şimdi hayatlar geri gelemeyecek ama maddi hasarla ilgili hükümetimiz, bakanlık afette ilgili Başbakanımızın

talimatlarıyla yaraları sarma konusunda çalışacağız. Büyükşehir belediyesi olarak çöken evler konusunda çalışmalar yapacağız. Maddi külfet getiriyor tabi bu kaçınılmaz bir şey.

TÜRKİYE'Yİ SELLER VE KURAKLIK BEKLİYOR

Uluslararası kuruluşların bugüne kadar hazırladıkları raporlara göre Türkiye'deki sellerin ana nedeni sadece iklim değişikliği değil, düzensiz şehirleşme ve altyapı eksikliği de felakete davetiye çıkartıyor. Uluslararası kuruluşlar, gelecekte Türkiye'yi daha büyük çapta sel ve kuraklık gibi olumsuzlukların da

beklediği uyarısında bulunuyor.

Dünya Meteoroloji Organizasyonu'na (WMO) bağlı olarak hayata geçirilen Sel Yönetimi Üzerine Birleşik Program çalışmalarında Türkiye'nin kontrol edilemeyen şehirleşme ve verimsiz altyapıdan olumsuz etkilendiği belirtiliyor. Raporunda, Türkiye'de depremden sonra riski en yüksek doğal felaketin sel olduğuna dikkat çekilerek bu durumun özellikle sigortacılık sektörünü etkilediği ifade

ediliyor.

Sigorta şirketleri güçlendirilmeli

WMO'nun analizlerine göre insan hayatının korunmasında önemli bir rol oynayan barajlar ve diğer sel kontrol yapıları son derece yetersiz. Arazi kullanımının kontrolü, imar, inşaa kuralları ve sel bilgi programlarına ihtiyaç bulunduğu vurgulanan raporda, sigorta şirketlerinin de bazı sorumlulukları üstlenmesi gerektiği anlatılıyor. Bu çerçevede sigorta şirketlerinin büyük sel felaketlerine karşı sigorta yapabilecek kapasitede olmasının önemine vurgu yapılıyor.OECD'nin Türkiye özelinde hazırladığı raporda ise kaçak yapılaşmaya dikkat çekiliyor. OECD'nin raporunda, Türkiye'nin Asi, Dicle ve Aras gibi sınır aşan nehirlerle yönelik çalışmalarda komşu ülkelerle işbirliğine gitmesinin önemine de dikkat çekiliyor.

İklim değişikliği Türkiye'yi vuracak

Dünya Bankası'nın (DB) verilerine göre gelecek 10 yılda Türkiye iklim değişikliğinin sert bir şekilde vuracağı ülkeler arasında yer alıyor. Sellerin daha sık görüleceğini hazırladığı raporlarda belirten DB, iklim değişikliğinin etkilerinin deniz suyu seviyesinin yükselmesi, fırtına ve kuraklık olarak da başgöstereceğini kaydediyor.

Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre ise hava sıcaklığındaki 2-3 derecelik yükselik iklim değişikliğine adaptasyon maliyetlerini küresel anlamda yıllık 9-41 milyar dolar arasında etkiliyor.

DEPREMDEN SONRA EN BÜYÜK AFET, SEL FELAKETİ

Sigorta sektörü, sel felaketlerine 1987 ile 2000 arasında toplam 17,7 milyon dolar, 2000 ile 2006 yılları arasında da 203 milyon TL hasar ödedi. Bugün artık sigortacılar, depremden sonra en fazla can ve mal kaybına yol açan doğal afetin sel felaketi olduğunu söylüyor.

Önce Trakya, ardından İstanbul... Yine bildik görüntüler. Suların içine gömülmüş araçlar ve bu araçların tepesinde kurtarılmayı bekleyenler... Sel sularına kapılmış, sürüklenen insanlar... Dere yatağının hemen kenarında, sel sularının bastığı işletmeler...

Nasıl ki yıllardır hiç de farklı değilse bu görüntüler, son iki günde de yine aynıları yaşandı. Bu sefer daha büyüğü ve daha da felaketi.

Yine bildik görüntüler derken, neyi kastettiğimi şöyle anlatayım. Yıl 1995... Aylardan temmuz... Ayamama Deresi, tıpkı bugünkü gibi sağanak yağmurlar nedeniyle taşıyor ve sigorta sektörü açısından en büyük sel hasarına neden oluyor.

Ayamama Deresi'ndeki sel baskını dışarıda tutarsak, en büyük hasarı sigorta sektörü 1987 yılında Kâğıthane ve Alibeyköy derelerinin taşması ile yaşadı. O dönem meteoroloji raporuna göre bölgeye 41 kg/metrekare yağmur düştü. Sonuçta, Kâğıthane çevresinde 600 civarında işyeri ve sanayi kuruluşunda zarar meydana geldi... Sigorta kapsamına giren hasarların toplamı da yaklaşık 6 milyon doları buldu.

Bu durumsa sanayi kuruluşlarının önceden tedbir almadan atık kolaylığı nedeniyle dere kenarlarında yapılaşmalarından kaynaklandı.

İşin daha ilginç, bölgedeki 100 sanayi tesisinde meydana gelen hasar, toplam hasarın yüzde 50'sini oluşturdu. Daha açık bir anlatımla, 6 milyon dolarlık toplam hasarın, 3 milyon doları sigorta şirketleri tarafından 100 sanayi tesisine ödendi. Bugün bu sanayi kuruluşlarının hiçbiri artık Kâğıthane'de yok. Neden? Taşındılar da ondan.

40 milyon dolar ödendi
1987 yılından sonra Türkiye genelinde, özellikle de Trakya bölgesinde peşi sıra sel hasarları yaşandı. Bu felaketlerde de sigorta sektörü 2,5 milyon dolar ile 5 milyon dolar arasında değişen hasarlar ödedi.

Tabii bu sel baskınları Türkiye'de yaşanan olaylar değildi. Global ısınma nedeniyle sadece 1995 yılında dünya genelinde bin 220 kişi hayatını kaybetti, 26 bin 115 kişi yaralandı, 900 bin konut kullanılamaz hale geldi ve 5 milyon 600 bin kişi evsiz kaldı.

Niye 1995 yılı diyecek olursanız... İşte o yıl Ayamama Deresi taşıtı ve tıpkı bugünkü gibi ciddi bir sel felaketi yarattı. Sigortacıların yaptığı araştırmaya göre, 1995 yılının temmuz ayının 9'unda, sadece bir günde, itfaiyeye 814 su baskını ihbarı geldi.

Sigorta şirketleri, Ayamama Deresi'nin taşıdığı da sanayi tesislerine zarar vermesi nedeniyle toplam 40 milyon dolar hasar ödedi. Yine sigortacıların yaptığı araştırmaya göre bölgede sel riskine açık 75 tesis vardı ve bunlardan 40'ı sigorta şirketine hasar için başvurdu. Yani, beklenen oldu.

5 yılda 133 milyon TL hasar
Elbette İstanbul'un sel felaketleri bu kadarla sınırlı kalmıyor. Örneğin 2006 yılında yine sigorta sektörü, yaşanan sel felaketi nedeniyle 70 milyon TL hasar ödemesi yapmak zorunda kaldı.

Bunun üzerine de Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği (TSRŞB) sel felaketlerine yönelik bir araştırma başlattı. Araştırma sonucu çarpıcı... Türkiye'de, depremden sonra en fazla can ve mal kaybına yol açan doğal afet, sel felaketi.

Bu araştırmaya göre de sigorta sektörü 2000-2005 yılları arasında yaşanan sel felaketlerinden dolayı toplam 133.1 milyon TL hasar ödedi. Toplam hasarın 108.1 milyon TL'si yangın sigortalarından, 14.1 milyonu kasko sigortalarından kaynaklandı.

Ayrıca araştırmada, sel felaketinin sadece Türkiye'de değil, son dönemlerde tüm dünyada giderek artan doğal afetlerden bir tanesi olduğuna da dikkat çekilerek, şu tespitlere yer verildi: "Avrupa'da 100'ün üzerinde büyük sel felaketi yaşandı ve bu seller 700 kişinin ölümüne, yaklaşık yarım milyon kişinin

evsiz kalmasına, 25 milyar euroluk da maddi hasara yol açtı. Avusturya, Bulgaristan, Fransa, Almanya, Romanya ve diğer ülkelerde meydana gelen sel olayları ise bu rakamın daha da artmasına neden oldu.”

En büyük sel felaketi

Gelelim son iki günde başta Trakya'da sonra da İstanbul'da yine Ayama Deresi ve civarında yaşanan sel felaketine.

Olay henüz yeni olduğu için net bir hasar rakamı söylemek hemen hemen imkânsız. Ama konuştuğum sigortacılar, son iki günde yaşanan sel felaketinin, belki de bugüne kadar yaşanmış en büyük felaket olduğunu söylüyorlar. Tabii bunu belirleyecek olan, tüm hasar tespit çalışmaları bittikten sonra ortaya çıkan tazminat tutarı olacak.

Ama sigortacılar, şunun altını net bir şekilde çiziyorlar. 1995 yılında yine aynı bölgede yaşanan olayda bu kadar can kaybı olmamıştı. İkincisi ise yine geçen felakette bu kadar araç zarar görmemişti. Özellikle koca bir TIR parkındaki araçların tamamen pert olduğu düşünüldüğünde, sigortacıların ne kadar haklı bir endişeye kapıldıkları da ortaya çıkıyor.

Sözün özü; çarpık yapılaşma konusunda ısrar ettikçe, dereleri ıslah etmeme konusunda direndikçe, dere yataklarına konut veya işyeri yapmaya çalıştıkça ve gerekli önlemleri almama konusunda kesin kararlı oldukça, selin yol açtığı felaket de kaçınılmaz oluyor.

Peki, sigortacılar bile bile ladesse devam ederler mi? Hiç sanmıyorum. Bizim

sigortacılarımız riskli bölgeleri bile bile sigortalamaya devam etseler de reasürans şirketlerinin aynı tavrı sergileyeceklerini ya da sigorta şirketlerinin arkasında duracaklarını

MARMARA'DAKİ SEL FELAKETLERİNDE ÖDENEN HASARLAR		
Yıl	Bölge	Ödenen hasar (dolar)
1987	Kağıthane-Alibeyköy	6.000.000
1988	Trakya Bölgesi	5.500.000
1991	Merter-Besiktas-Kağıthane	2.200.000
1992	Kadıköy-Maltepe-Bostancı	1.500.000
1994	Yenibosna-Merter	2.500.000
1995	Ayamama-Güneşli	40.000.000
2000-2005	İstanbul ve çevresi	133.100.000 TL
2006	İstanbul ve çevresi	70.000.000 TL

hiç zannetmiyorum.

Axa Sigorta Grubu CEO'su Cemal Ezerdi

Hasarları ödedikten sonra rücu etmemiz gerekir

“Bugün yaşanan sel felaketi aslında altyapı yetersizliği ve plansız büyümenin getirdiği bir sonuç. Sigortacı olarak tabii ki zarar gören kişi ve kurumların zararlarını karşılamak görevimiz. Gelişmiş ülkelerde sigortacıların bu tür hasarları ödedikten sonra sorumluluk sahibi kurumlara, bu hasarları rücu etme imkânları varken; maalesef, bu anlamda pek fazla gelişemediğimiz için, sigortacıların işlerin düzeltilmesi konusundaki baskı yapma gücü ülkemizde yürümektedir. Son iki-üç günde meydana gelen hasarı da sigorta sektörü güç itibarı ile rahatlıkla karşılayabilecek güçtedir. Sigorta şirketleri bu tür kadastrofik nitelikli hasarlar için ayrıca ilave teminat alırlar. Dolayısıyla hasarın o şirketin

karşılaşacağı hasar büyüklüğüne bağlı olarak reasürörlerden tahsili söz konusu olacaktır. Bu hasarın bir kısmı şirketlerin üzerinde kalacağı için bu yılki sonuçlara elbette negatif bir etkisi olacaktır. Yine bu hasarın gelecek yılki reasürans fiyatlarına da olumsuz etkisi olacak gibi görünmektedir.”

ENDONEZYA 7.0 İLE SALLANDI: 42 ÖLÜ

Endonezya'daki Java adası yakınlarında Richter ölçeğine göre 7.0 büyüklüğünde meydana gelen depremde en az 42 kişi öldü, 42 kişi kayıp, yüzlerce kişi de yaralandı. Merkez üssü Hint okyanusunda yerin yaklaşık 49 km altı olan deprem, 200 km uzaktaki başkent Cakarta'da da hissedildi. Depremden sonra tsunami alarmı verildi ancak yarım saat sonra kaldırıldı. Depremin büyüklüğünü Amerikan kaynakları önce 7,4 olarak verdi, sonra bunu 7'ye düşürdü. Toplumsal Sorunlar Bakanlığı 700'den fazla evin ve onlarca binanın büyük zarar gördüğünü söyledi. Yetkililer göçük altında insanların olduğunu, ölü sayısının artmasından endişe ettiklerini söyledi. 2006 yılında Java'nın güneyinde meydana gelen 7,7'lik depremde 596 kişi ölmüştü.

AKA Arama Kurtarma Araştırma Derneği

Ataşehir Bulvarı Ataşehir Belediyesi Afet Kriz Yönetim Merkezi 34758 İSTANBUL
Telefon:0216 455 97 10 Gsm: 0544 470 40 02
e-posta : aka@aka.org.tr
Bağışlarınız için: AKA Yapı Kredi Bankası Fındıklı Şubesi
Şube Kodu: 216 Hesap No: 81381866
www.aka.org.tr

AKA AYLIK AKTİVİTE, HABER, EĞİTİM BÜLTENİ

AKA

**ARAMA KURTARMA ARAŞTIRMA DERNEĞİ
SEARCH RESCUE RESEARCH ASSOCIATION**

